

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ПЛОВДИВ

Катедра по ортопедия и травматология

СТАНОВИЩЕ

от Проф. д-р Владимир Ставрев, д.м.н., Ръководител катедра по ортопедия и травматология, Медицински факултет, МУ - Пловдив

ОТНОСНО: Дисертационен труд на д-р Манчо Ковачев, озаглавен: „Микрохирургия на периферните нерви” за присъждане на образователната и научна степен „Доктор”.

Д-р Манчо Ковачев е избрал за тема на своята дисертация една трудна и актуална тема – микрохирургично лечение на периферните нервни увреди. Голямата активност, която проявяват напоследък българските неврохирурзи доведе до защитата на няколко кандидатски разработки свързани с хирургичното лечение на периферните нервни увреди, но в нито една от тях не беше представено задълбочено и обосновано развитието на различните хирургични техники за лечение на периферните нервни увреди през годините, като чрез анализ и статистическа обработка на собствен клиничен материал се акцентира върху предимствата и недостатъците на отделните оперативни методи.

По подобие на останалите области от медицинската наука методите за хирургично лечение на периферните нервни увреди претърпяха съществена еволюция. Напоследък все по-популярни са миниинвазивните оперативни техники свързани с мининвазивно проникване до съответната анатомична област и работа под микроскопски контрол или навигация. Поради тази причина дисертацията е посветена на тези оперативни техники.

Базирайки се на задълбоченото запознаване със съвременната литература в тази област и на натрупан голям практически опит, Д-р Ковачев е подбрал много точно целта и задачите на своя труд. Представения труд обхваща 146 страници, от които един обширен добре онагледен литературен обзор (според мен много ценен) и стандартните глави за такъв тип дисертации. Много добро впечатление прави съобщаването на българските приноси в тази област. Материалът е много голям и включва, както експериментална работа с опитни животни, така и оперирани и проследени пациенти с периферни нервни увреди. При проследяването са лекувани случаи с травматични увреди на основните

периферни нерви на горния крайник. Трудът е отлично онагледен с таблици и фигури, като изображенията са цветни с много добро качество. Данните са обработени със съвременни статистически методи, като са използвани актуални програмни продукти. Библиографската справка е много задълбочена и включва 283 литературни източника, от които по-голямата част са публикувани през последните 5 до 7 години.

Във втора глава са представени целта и задачите на дисертационния труд. Целта е кратка и ясна: **Да се определи мястото на различните МХТ-ки при различните типове увреди и изготвянето на диагностично-терапевтичен алгоритъм при различните нервни увреди.**

За постигането на гореизложената цел авторът си поставя 7 задачи, които в хода на изложението систематично се представени и изпълнени.

Изключително интересна е експерименталната част проведена върху опитни животни. Точно този раздел придава определено научен характер на дисертационния труд на д-р Ковачев и го отличава от стандартните дисертации, при които се отделя основно внимание на клиничната част, като се игнорира експеримента върху опитни животни.

Материалът и методите, резултатите и изводите са много добре онагледени с цветни изображения, като се дава възможност на читателя да придобие ясна представа за проведения експеримент.

При клиничната част последователно и детайлно от проксимално към дистално са разгледани анатомията и хирургичните подходи при периферните нервни увреди. Започва се от плексус брахиалис, преминава се през нервус медианус, нервус уланарис, нервус радиалис за да бъдат представени всички периферни анатомични области на горния крайник.

На база анализ на данните от експерименталната и клиничната серия, представени в дисертационния труд авторът отделя 5 приноса, които имат както чисто научен, така и практически характер с оглед реалното им приложение в ежедневната практика на ортопед-травматолога.

Въпреки обстойния експериментален и клиничен материал, заключението на дисертационния труд е кратко и стегнато, като се акцентира върху новите насоки при лечението на периферните нервни увреди като: електростимулацията на дисталния мускулен ефекторен орган, рутинното приложение на тъканното лепило като допълнение към единичните шевове, енд-ту-сайд, както и ентубулизационната техника при някои увреди. Предстои в обозримо бъдеще миоелектричните протези да бъдат свързвани директно с периферния нервен чукан и дори с мозъка.

Обобщението на дисертацията е правилно структурирано и е в унисон с целта на разработката. Като следствие от поставената цел и обстойния анализ на клиничния материал са изводите, до които стига автора.

Синтезирайки всичко изложено до тук в дисертационния труд на Д-р Ковачев могат да се посочат следните по-съществени приноси:

1. Прави се комплексно проучване при различните видове увреди на периферните нерви и оптималния хирургичен подход за тяхното третиране.
2. Прилага се FFMT с възможност за нови анастомози към магистралните съдове.
3. Прилага се FFMT + локален (педикулизиран) мускулен трансфер с цел възстановяване на функцията както на лакътната, така и на раменната стави.
4. Извършват се проксимални и дистални нервни трансфери при различни патологии с цел байпас на невромата и последваща радикална резекция и автоприсадък.
5. Прави се сравнителен анализ между собствените материали и тези от световната литература по въпроса.
6. Предлага се собствен алгоритъм за лечение на периферните нервни увреди.

В заключение считам, че дисертационния труд на Д-р Манчо Ковачев озаглавен: „Микрохирургия на периферните нерви” отговаря на изискванията на закона за развитие на академичния състав на Република България, както и на Правилника на МУ – Плевен и гласувам положително за присъждане на образователната и научната степен „Доктор” на дисертанта.

/ Проф. д-р Владимир Ставрев, д.м.н./